

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

КАРАР

«18» 03 2019 ел

Яр Чаллы

№ 977

«Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты муниципаль районының архив бүлеге биналарында янгын куркынычсызлыгы чаралары турында инструкцияне раслау хакында

Россия Федерациясе Мәдәният министрлыгының 2009 елның 12 январендәге 3 санлы указы белән расланган Россия Федерациясе дәүләт һәм муниципаль архивларында янгын куркынычсызлыгының махсус кагыйдәләре таләпләре, шулай ук «Янгын сүндерү техникасы. Ут сүндергеч. Куллануга таләпләр» кагыйдәләр җыелмасы нигезендә (СП 9.13130.2009)

КАРАР БИРӘМ:

1. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты муниципаль районының архив бүлеге биналарында янгын куркынычсызлыгы чаралары турында инструкцияне расларга.

2. Әлеге карар үтәлешен тикшереп торуну Башкарма комитет Җитәкчесенен социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Г.Ю. Шакировага йөкләргә.

Башкарма комитет Җитәкчесе

Л.Г. Авзалов

таләпләрен бозуларны мөстәкыйль рәвештә бетереп булмаганда, бу турыда архив житәкчесенә житкерерү һәм бинаны карау журналында тиешле язу зарур.

II. Архив биналарын карап тотуга янғын куркынычсызлыгы таләпләре

2.1. Архив бүлеге биналары урнашкан бинага янғын сүндерү машиналарының ирекле керү мөмкинлеге тәмин ителә. Керү юллары һәм подъездлар материаллар, жиһазлар һәм автотранспорт кую өчен файдаланылырга тиеш түгел.

Төп һәм запас чыгу юллары һәм тышкы янғын баскычларына узу, янғыннар һәм янғын сүндерү турында хәбәр чараларына бару юллары һәрвакыт ирекле булырга һәм төнге вакытта яктыртылырга тиеш. Подъездлар һәм керү юллары кышкы вакытта кардан даими чистартылып торырга тиеш.

2.2. Куллану процессында янғыннан саклау системаларын карап тотуны һәм эшкә яраклылыгын проект һәм техник документация таләпләре нигезендә тәмин итәргә кирәк. Конструктив, күләмле-планлаштыру һәм инженер-техник үзгәрешләр, шулай ук биналарның функциональ билгеләнешен үзгәртү, янғын куркынычсызлыгы буенча норматив документ таләпләрен үтәүне исәпкә алып, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында законнар нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Ут белән эш йөртү, эретеп ябыштыру, кисү, буяу һәм башка янғын куркынычы булган эшләрне Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2003 елның 18 июнендәге 313 санлы карары белән расланган Россия Федерациясендә янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләре нигезендә үткәрергә кирәк. Янғын куркынычы булган эшләрне башкарганда, янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тоту житәкче тарафыннан билгеләнгән зат тарафыннан башкарыла.

Биналарны, инженерлык жиһазларын һәм янғынга каршы саклау системаларын ремонтлау белән бәйле эшләрне кабул итү тәртибе, әгәр башкасы Россия Федерациясендә закон, норматив хокукый актлары һәм янғын куркынычсызлыгы буенча норматив документлар белән каралмаган булса, житәкче тарафыннан билгеләнә.

2.3. Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2003 елның 18 июнендәге 314 санлы карары белән расланган «Биналарны һәм тышкы жайланмаларны янғын чыгу һәм янғын куркынычсызлыгы буенча категорияләрен билгеләү» янғын куркынычсызлыгы нормаларында билгеләнгән методика буенча архив саклагычлар өчен аларны янғын чыгу һәм янғын куркынычсызлыгы буенча категорияләре билгеләнергә тиеш.

2.4. Янғын куркынычсызлыгы таләпләренә туры килү сертификатлары булмаган жиһазларны, эшләнмәләрен, матдәләрен һәм материалларны куллану һәм саклау рөхсәт ителми (мондый сертификатлар булу мәжбүри булган очракларда).

2.5. Уку залына килүчеләр саны, янгын вакытында кешеләрне куркынычсыз эвакуацияләүне тәэмин итү шартларыннан чыгып, уку залыны □ рөхсәт ителгән сыйдырышлылыгыннан артмаска тиеш.

2.6. Архив биналарында тәмәке тарту тыела.

2.7. Архив саклагычларда һәм хезмәт биналарында тыела:

- биналарны жыештырганда тиз янып китүчән сыеклеклар һәм янучан сыеклеклар куллану;

- туңган суүткәргеч торбаларны, канализация торбаларын һ.б. ачык ут белән жылыту;

- торак урыннар булдыру һәм гражданның вакытлыча яшәвенә юл кую.

2.8. Ишекларне мөстәкыйль ябу жайланмалары төзек хәлдә булырга тиеш.

2.9. Стеналар, түшәмәләр һәм киртәләү конструкцияләре төрле инженерлык коммуникацияләре белән кисешкән урыннарда барлыкка килгән тишеклар һәм ярыклар төзелеш эремәсе яки башка янмый торган материаллар белән капланырга тиеш.

2.10. Архив саклагычларда һәм хезмәт биналарында түбәндәге язулар белән табличкалар урнаштырылырга тиеш: «Янгын куркынычсызлыгы өчен җаваплы _____», «Янгын турында түбәндәге телефонга шалтыратырга _____».

III. Эвакуация юлларын карап тотуга янгын куркынычсызлыгы таләпләре

3.1. Архив биналарыннан эвакуацион чыгу юлларыны □ ишекләре ирекле һәм бинадан чыгу юнәлеше буенча ачылырга тиеш (янгын куркынычсызлыгы буенча норматив документлар таләпләре үтәлми торган ишекләрдән тыш).

3.2. Архив биналарында тыела:

- эвакуация юлында көзгеләр урнаштыру, чын ишеклар белән охшашлыгы булган ялган ишеклар ую;

- үзеннән-үзе ябылучы ишекларне аык хәлдә калдыру;

- биналарда һәм эвакуацияләү юлларында кешеләрне эвакуацияләргә, янгын сүндерү һәм сигнализация чараларына барырга комачаулаучы жиһазлар һәм башка предметларны урнаштыру;

- эвакуация юлларын ремонтлау өчен янгын куркынычсызлыгы буенча норматив документлар белән каралган янгын чыгу куркынычы күрсәткечләре югары булган материалларны, шул исәптән декор элементларын куллану.

3.3. Эвакуация юлларында кулланылучы янгын куркынычсызлыгыны □ автономияле һәм электр челтәреннән эшләүче күләмле яктырткыч билгеләре («Эвакуацион (запас) чыгу юлы», «Эвакуацион чыгу юлы ишеге» дигән яктылык күрсәткечләре) һәрвакыт төзек хәлдә булырга тиеш.

Эвакуацион яктыртылу, электр белән тәэмин ителү туктатылгач, автомат рәвештә кушылырга тиеш.

IV. Архив саклагычлар өчен янгын куркынычсызлыгы таләпләре

4.1. Архив саклагычларда азык кабул итү һәм башка ярдәмче бүлмәләр урнаштыру рөхсәт ителми.

4.2. Архив саклагычлар металл стеллажлар белән жиһазландырылырга тиеш.

Ярдәмче яки махсус жиһазлар сыйфатында металл шкафлар, сейфлар, шкаф-стеллажлар, шулай ук металл бүлекләре һәм киштәләре булган бокслар кулланылырга мөмкин.

4.3. Архив саклагычларда стеллаж һәм шкафлар түбәндәге нормаларны үтәп куелырга тиеш:

- стеллаж һәм шкаф рәтләре арасында ераклык (төп үтү юлы) – 1,2 м дан ким түгел;

- стеллажлар арасында ераклык (үтү юлы) – 0,75 м дан да ким түгел;

- стенага параллель урнаштырылган стеллажлар (шкафлар) белән бинаның тышкы стенасы арасында ераклык – 0,75 м дан да ким түгел;

- бинаның тышкы стенасы белән стеллаж яки шкафның аркылы кисеме (урап чыгу) арасында ераклык – 0,45 см дан да ким түгел.

4.4. Документларны саклау өчен стеллажларны, шкафларны һәм башка жиһазларны бинаның тышкы стеналарына һәм вентиляция каналларга якин итеп урнаштыру рөхсәт ителми.

V. Электр жайланмалары

5.1. Архивларның көч һәм яктырту электр жиһазлары, электр үткәргечләр һәм электр жайланмалары төзек хәлдә булырга тиеш.

5.2. Ток үткәргеч өлешләр, бүлү жайланмалары, аппаратлар һәм үлчәү приборлары, шулай ук төрле типтагы саклагыч жайланмалар, рубильниклар, эшләтеп жибәрү жайланмалары янмый торган материаллардан гына монтажланырга тиеш.

5.3. Барлык электр жайланмалары нормаль эш режимынан тайпылышлардан һәм кыска ялганыштан сакланырга тиеш.

5.4. Электрүткәргечләре һәм кабельләр белән эшлөгәндә, зур күчмә каршылыклар булмасын өчен, эшне опрессовка, эретеп-ябыштыру яки махсус зажимлар ярдәмендә башкарырга кирәк.

5.5. Яктырту электр челтәре, яктырткычлар биналарның янучан конструкцияләреннән, эшләнмәләреннән (агач шкафлардан) һәм материаллардан ким дигәндә 0,5 метр ераклыкта булырлык итеп монтажланырга тиеш.

5.6. Архив биналарында вакытлыча электр челтәрләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү рөхсәт ителми (төзелеш һәм ремонт-монтаж эшләрен башкаруны вакытлыча тәэмин итүче электр үткәргечләреннән тыш).

5.7. Күчмә яктырткычлар саклагыч пыяла капкачлар, элөп кую өчен сеткалар һәм элмәкләр белән жиһазланган булырга тиеш.

Бу яктырткычлар һәм башка күчмә приемниклар өчен бакыр сыгымлы чыбыклар кулланылырга тиеш.

5.8. Эвакуацион һәм аварияле яктырту челтәрендә сүндергечләр яки штепсель разъемларын урнаштыру рөхсәт ителми.

5.9. Эш вакыты тәмамланганнан соң, дежур персонал булмаган биналарда электр жайланмалары һәм электр приборлары электрдан аерылган булырга тиеш. Әгәр бу аларның функциональ билгеләнешенә бәйле булса һәм (яки) эксплуатацияләү буенча инструкция таләпләрендә каралган булса, электр жайланмалары һәм электротехника әйберләре электр көчәнешендә калырга мөмкин.

5.10. Хезмәт биналарында электр белән жылыту приборларын куллану рөхсәт ителә. Эш көне тәмамланганнан соң, электр белән жылыту приборлары электр челтәреннән аерылырга тиеш. Терморегуляторлар һәм жылылык саклау жайланмалары булмаганда яки төзек булмаган очракта, жылыту приборларынан файдалану рөхсәт ителми.

5.11. Электр жайланмаларын һәм электр челтәрләрен кулланган вакытта тыела:

- изоляциясе бозылган яки саклагыч үзлекләре юкка чыккан электр үткәргечләрен һәм кабельләрен куллану;

- ватык розеткалардан, яктырту һәм тоташтыру тартмаларыннан, рубильниклардан һәм башка электр урнаштыру жайланмаларыннан файдалану;

- электр лампаларын кәгазь, тукума һәм башка янып китүчән материаллар белән каплау;

- артык көчәнештән һәм кыска ялганыштан саклау өчен кулдан ясалган жайланмалар куллану;

- электр щитлары, электр двигательләре һәм эшләтеп жибәрү аппаратлары янында төрле әйберләр, матдәләр һәм материаллар туплап кую.

VI. Янгын куркынычсызлыгын тәмин итү чаралары

6.1. Янгын сүндерүне беренчел чаралары төзек хәлдә һәм даими әзерлектә булырга тиеш.

6.2. Архив биналары беренчел янгын сүндерү чаралары белән тәмин ителергә тиеш.

Барлык архив саклагычлар да, зур булмаган янгыннарны, шулай ук янгыннарны башлангыч этабында локальләштерү һәм бетерү өчен, янгын сүндерү жайланмалары белән тәмин ителергә тиеш.

Беренчел янгын сүндерү чараларының төрләрен һәм санын билгеләгәндә, янучы матдәләренең физик-химик һәм янгын куркынычы булган үзенчәлекләрен, аларның янгын сүндерү матдәләре белән үзара тәэсир итешүен, шулай ук сакланыла торган биналарның майданын исәпкә алырга кирәк.

Технологик жиһазларны ут сүндергечләр белән комплектлау әлеге жиһазларга техник шартлар (паспортлар) таләпләре яки янгын куркынычсызлыгының тиешле кагыйдәләре нигезендә башкарыла.

Бинада янғын сүндергечләрнең төрөн һәм кирәкле санын сайлауны аларның янғын сүндерү сәләтенә, чик мәйданга, шулай ук янучан матдәләр һәм материаллар классына бәйлә рәвештә башкарырга кирәк:

А классы – нигездә органик рәвештә барлыкка килгән пыскып янучан каты матдәләрнең янғыны (агач, текстиль, кәгазь);

В классы – янучан сыеклыклар яки эри торган каты маддәләр янғыны;

Е классы – электр жайланмалары яну белән бәйлә янғын.

Ут сүндергеч тибын (күчмә яки кулныкы) сайлау янғын чыганагының зурлыгынан тора. Янғын чыганагы зур булганда, күчмә ут сүндергечләрдән файдаланырга кирәк.

Бер янғын куркынычы категориясенә кергән берничә кечкенә бина булганда, кирәкле янғын сүндергечләр саны, әлеге биналарның гомуми мәйданын исәпкә алып, таблица нигезендә билгеләнә.

Перезарядкага жибәрелгән ут сүндергечләр зарядка алган ут сүндергечләргә алыштырылырга тиеш.

Архив биналарын саклаганда, янғын сүндерүче матдәнең рөхсәт ителгән микъдарын исәпкә алып, хладонлы һәм углекислоталы ут сүндергечләрдән файдаланырга кирәк.

Янғын чыганагынан янғын сүндергечнең урнашу урынына кадәр ераклык 20 метрдан артмаска тиеш.

Объектта урнаштырылган һәр янғын сүндергечнең корпусына ак буяу белән төшерелгән тәртип номеры, шулай ук билгеләнгән форма буенча паспорты булырга тиеш.

Янғын сүндергечләр төзек хәлдә булырга, билгеле бер вакытта (кварталга бер тапкыр) каралып торырга, тикшерелергә һәм тузаннан чистартылырга, шулай ук план-график буенча вакытында зарядкага бирелергә тиеш.

Беренчел янғын сүндерү чараларының булуы һәм торышы турында исәпне махсус журналда алып барырга кирәк.

6.3. Беренчел янғын сүндерү чараларын коридорларда һәм чыгу-керү юлларында урнаштыру кешеләрне куркынычсыз эвакуацияләүгә комачауларга тиеш түгел. Янғын сүндергечләрне күренә торган урыннарда, биналардан чыгу юлларынан 1,5 метрдан да артмаган биеклектә урнаштыру зарур.

6.4. Янғын сүндерү белән бәйлә булмаган хужалык һәм башка ихтияжлар өчен беренчел янғын сүндерү чараларын куллану тыела.

VII. Янғын вакытындагы гамәлләрне □ гомуми тәртибе

7.1. Янғын яки яну билгеләре (көөк исе, төтен таралу, температура күтәрелү) ачыкланганда архивның һәр хезмәткәре бурычлы:

- бу хакта кичекмәстән янғыннан саклау бүлекчәсенә хәбәр итәргә, шул ук вакытта янғын чыгу урынын атарга һәм үз фамилия □ не әйтергә кирәк;

- мөмкинлектән чыгып, кешеләрне эвакуацияләү һәм матди кыйммәтләрне саклап калу буенча чаралар күрергә;

- мөмкинлектән чыгып, беренчел янғын сүндерү чаралары ярдәмендә янғынны сүндерү буенча чаралар күрергә.

7.2. Архивны □ янғын урынына килгән вазыйфаи заты бурычлы:

- янғын чыгу турында хәбәрне янғын чыгу хезмәтенә кабатларга һәм житәкчелеккә житкерергә;

- кешеләр тормышы өчен куркыныч янаган очракта, барлык көч һәм чараларны кулланып, кичекмәстән аларны коткаруны оештырырга;

- янғыннан саклау бүлекчәләрен каршы алуны оештырырга һәм янғын чыганагына барып житү өчен кыска юл сайлауда ярдәм күрсәтергә;

- янғыннан саклау автомат системасыны □ (хәбәр итү, янғын сүндерү, төтенне бетерү) эшләвен тикшерергә;

- кирәк булган очракта, электр энергиясен өзүне оештырырга (янғынга каршы яклау системаларыннан тыш), аварияле һәм аның белән чиктәш биналарда вентиляция системаларыны □ эшен туктатырга, янғын үсешен һәм бинада төтен таралуын булдырмый калуга ярдәм итүче башка чараларны үтәргә;

- бинада, янғын сүндерү һәм бетерү чаралары белән бәйле эшләрдән тыш, барлык эшләрен дә туктатырга;

- янғын сүндерү һәм бетерү чараларында катнашмаган барлык хезмәткәрләрен куркыныч зонадан читкә чыгарырга;

- янғын сүндерүчеләр килгәнче, янғынны сүндерүгә бгомуми житәкчелек итәргә;

- янғын сүндерүдә катнашучы хезмәткәрләренң куркынычсызлык таләпләрен үтәвен тәэмин итәргә;

- янғын сүндерү белән бер үк вакытта архив документларын һәм матди кыйммәтләрен эвакуацияләүне һәм саклауны оештырырга.

7.3. Янғын сүндерү бүлеге килүгә, архив житәкчелеге янғын сүндерү житәкчесенң барлык күрсәтмәләрен үтәргә, кешеләрне һәм кыйммәтләрен эвакуацияләүдә, шулай ук янғынны сүндерүдә һәм бетерүдә кирәкле ярдәм күрсәтергә тиеш.